

Místo pro všechny

Převod materiálu
Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
17

Téma

Uveďe Pán je díky Ježíšovi místo pro každého, pro slabé a hříšné. Ježíš sám sebe dává v náš prospěch.

Cíl

- Předškolní děti zažijí, že u Ježíšova stolu je místo pro všechny.
 - Děti uvažují nad Ježíšovými slovy „toto jest mé tělo“.
 - Starší děti zkoumají smlouvy mezi Bohem a člověkem.
-

Pro učitele

Biblický text: Mk 14,22-25; pro kontext Mk 14,1-21

Výkladové poznámky

Od 14. kapitoly začínají vlastní pašije. Pro evangelistu Marka jsou pašije vrcholem jeho vyprávění o počátku evangelia (evangelium = zvěst o vzkříšení). Sled posledních událostí se v první církvi ústně tradoval, zda byl již před Markem zapsán, spolehlivě rozhodnout neumíme. Nejstarší písemné prameny jsou listy apoštola Pavla, které však Ježíšovo utrpení detailně nepopisují.

Ústředním tématem této úlohy je Ježíšova poslední večeře, ale ve výkladu se budeme stručně zabývat i předchozími perikopami pro kontext.

Rozhodnutí velekněží a Jidášova zrada, „označení“ zrádce: Nebylo složité Ježíše v Jeruzalémě zatknout, mluvil veřejně, kněží ale hledají méně nápadný způsob. Jidáš jim pomůže tento problém vyřešit a slíbí, že ho při vhodné příležitosti vydá. Jeho motivy Markovo evangelium vůbec nenaznačuje, stejně tak není možno z Markova textu vyčíst Jidášův konec, tím spíše nic o jeho osobním zavržení od Boha — „bůda“ v Mk 14,21 je určeno spíše pro čtenáře evangelia, kteří by se mohli propojit ke zradě Syna člověka, ale jako většina textů tohoto typu je to varování předem. Navzdory titulku v ekumenickém překladu Ježíš podle Mk neoznámí konkrétního člověka, ale mluví ke všem dvanácti učedníkům, k těm nejbližším. Srov. Ž 41,10 b.

Pomazání v Betanii: Jde o skutek neopakovatelný a neodkladný, vykonaný v pravou chvíli. Je pravděpodobné, že jej Ježíš vnímal jako prorocký čin (podobně jako pomazání Saule nebo Davida za krále). Zároveň jde o pomazání — balzamování — k pohřbu. Je to předzvěst smrti.

Příprava velikonoční večeře: Učedníci požívají s tím, že velikonoční večeře oslaví se svým mistrem, nikoliv s rodinami. Chystání nese určité znaky konspirace (muž se džbánem na vodu byl méně obvyklý než žena s měchem), zároveň ukazuje, že Ježíš má své příznivce, které může s autoritou o leccos žádat (viz také oslátka u vjezdu do Jeruzaléma).

Ustanovení večeře Páně — Stolování bylo v církvi od úplného počátku významným prvkem (stolování s hříšníky, rozmnožení chleba) a bylo vnímáno jako zvláštní Boží přítomnost s lidmi a připomínáno při každém

jídle vzniklého společenství. Markův text vznikl již na základě tradice (ustálené formy večeře Pán?), i ekumenický překlad to naznačuje starobylejší formulací „toto jest...“.

Večeře Páně jako nová smlouva: Smlouva ve starozákonním pojetí, to není vztah rovnocenných partnerů. Bůh dává svému lidu dar svobody, zavazuje se ho chránit a dát mu cíl a smysl, člověk se zavazuje, že bude podle Božích příkazů žít. Bůh svoji smlouvu obnovuje (Noe, Abraham, Mojžíš a Izrael), proroci očekávají novou smlouvu vepsanou do srdce. V Markově podání je večeře Páně „podpis“ této nové smlouvy.

Lámání chleba, rozdávání — „toto jest mé tělo“: Slova se vztahují na celý děj a ukazují, že Ježíšův život i smrt pro druhé. Právě v tom se projevuje Boží vůle. Zvláště ve zpracování pro mladší školní děti se pokoušíme ukázat, že pokud se Ježíš vydává, vydává se celým životem. Chléb ho symbolizuje, že tímto je. Nejde o žádný kanibalismus.

Pití ze společného kalicha — „toto jest má krev, která zpečuje (novou) smlouvu“. Pro Marka je přijímání večeře Páně podpis na smlouvě (srov. předobraz Ex 24,8: „Mojžíš vzal krev, pokropil lid a řekl: „Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavírá Hospodin na základě všech těchto slov.“), kterou nám Hospodin v Ježíši Kristu nabízí. Mnozí máme z této smlouvy užitek, z toho, že se Ježíš celým životem vydává v náš prospěch.

Ježíš se vydává cele a všem: Smlouvu uzavírá se všemi svými učedníky, přestože ví, že jeden je zrádce, přestože odpovídá jejich zapečením, strach, odpadnutí.

Úskalí

Problém dnešního příběhu je jeho mnohohrstevnatost — co říká biblický text, co za námi stojí v tradici církve, jak slavíme večeři Páně v našem sboru. Buďte jednoduchí, vyberte si jeden důraz.

Praxe sboru může být rozdílná od zamýšleného vyznění. Smí u vás k Ježíšovu stolu opravdu všichni — i děti?

Pro děti

Předškoláci

Lano svážeme do kruhu, s dětmi se ho chytíme, všichni, zkusíme ve stoje vytvořit kruh.

Představte si, že ten provaz je stůl; stoly mohou být kulaté, oválné, čtvercové, obdélníkové — jaký bude ten náš? Položíme na zem, sedneme si okolo.

Máme stůl. Můžeme ho ozdobit, co patří na stůl? Doprostřed ubrus, ubrousek, prostírání, kytičku — děti necháme vyjmenovávat, co máme, to na „stůl“ pokládáme. Přidáme pak placku / krajíček chleba na talíři pod ubrouskem, skleničku.

Jsme tady spolu, je nám dobře. U stolu se jí, povídá. Jsme tu jako rodina, přátelé, kamarádi...

Ježíš pozval své učedníky ke stolu: Budeme spolu slavit svátek. Stůl byl krásně ozdobený. Nechybělo jídlo a pití. Pro všechny Ježíšovy přátele bylo u stolu místo. Máme tu místo my všichni, vejdemo se?

Ježíš měl radost, protože byli všichni spolu. Všechno bylo krásně připravené. Barevné a veselé. Všichni tu byli a měli se rádi.

Byla tu ale taky ?erná barva, n?co ošklivého se tu skrývalo. (*Vložit do obrazu stolu zmuchlaný ?erný šátek.*) Ježíš byl také smutný, protože v?d?l, že jeden z jeho p?átel chce odejít. Odejít za Ježíšovými nep?áteli, aby prozradil voják?m, kde Ježíš je, zradit ho. Ježíš nev?d?l, kdo je zrádce. Mohl to být kdokoliv. Jsi to ty? Nebo ty? Takové v?ci pokazí celou hostinu. (*Šátek roztáhnout, p?ikrýt ?ást stolu apod.*)

Co Ježíš ud?lá? Ježíš se mohl zlobit, k?i?et, vyptávat se. Mohl chtít být sám, odejít. Ježíš ale ud?lal n?co úpln ? jiného. Nenechá vládnout ?ernou temnotu. (*Složte ?erný šátek — je tam, ale ne jako to podstatné. Vezm?te talí? s chlebem, položte ho na ?erný šátek tak, aby talí? ?erný šátek p?ekrýval. Z ubrousku vytáhn?te chleba, položte ho viditeln?.*)

Ježíš vzal placku chleba a rozlámал ji na kousky, pro každého kus.

„Pamatujete, co všechno jsme spolu zažili? Co jsem vám povídal? (*T?eba si d?ti vzpomenu na n?jaký p?íb? h, m?žete mluvit pomalu a s pomlkami, nechat d?tem prostor.*) Nezapome?te na to! Bu?te jako já. Mám vás moc rád.“

Pak vzal kalich s vínem a poslal ho dokola.

„B?h vás má všechny rád. Nezapome?te na to. Pro každého bude vždycky místo u stolu. I když n?co pokazíte, m?žete se vrátit.“

Všichni dostali chleba, všichni se napili vína. Byli jako jedna rodina. Pro každého bylo místo, každého má Ježíš rád. Když n?kdo od stolu odejde, z?stane prázdné místo. Prázdné místo znamená, že n?kdo odešel. Ale také to znamená, že se m?že vrátit.

Zakon?íme modlitbou nebo písní.

Pokud to situace umož?uje (je klid, d?ti jsou pozorné), m?žeme také rozd?lit chlebovou placku, t?eba tak, že ji rozlámeme, pošleme talí? s kousky dokola a každý si vezme.

Promyslete, zda je to ve vašem sboru možné — nejde o svátostnou ve?e?i Pán?, ale pracujeme se shodnou symbolikou. Ohled na sbor — nepohorší to n?koho? Ohled na užitek d?tí — nebude z rozdílení bitka? Je t?eba u?it vnímavosti pro zvláštnost okamžiku.

?innosti

M?žeme s d?tmi vyzkoušet — pokud cht?jí, mohou po jednom odejít ze svého místa, kousek od stolu. Podíváme se na prázdné místo, které po dít?ti zbylo. Jde o to zažít: Pokud n?kdo odejde, z?stane prázdné místo. N?kdo tu chybí. Ale m?že se zase vrátit.

M?žeme vytvo?it obraz/koláž: Každé dít? dostane vyst?ižený ovál, podle v?ku d?tí i s nazna?enýma o?ima, nosem a pusou, p?ípadn? vyst?íhané o?i, nosy, pusy, vlasy z barevného papíru — d?ti dokreslí, vybarví, nalepí tak, aby to byl obrázek jejich obli?eje.

Na nást?nku ?i velký papír lepíme obli?eje kolem nakresleného stolu. Spole?n? s d?tmi m?žeme také vyrobit Ježíš?v obli?ej — Ježíš bude v ?ele stolu. Na st?l m?žeme nakreslit i kalich a chleba, p?ípadn? dopsat do „komiksových“ bublin slova ustanovení, p?ípadn? „chléb života“, „kalich spásy“.

Pom?cky: Lano ?i provaz takové délky, aby se kolem n?j vešly všechny d?ti, prostírání atd. k vyzdobení stolu. Chlebová placka nebo krajíc ukrytý v ubrousku, sklenice nebo pohár. Materiál k tvo?ení.

Mladší školní d?ti

Budeme pot?ebovat obraz velikosti cca A3 — obrys postavy, Ježíše. M?že mít nakreslený obli?ej, ruce rozpaté k objetí (m?žete se inspirovat t?eba sochou Ježíše v Rio de Janeiro, p?ípadn? ilustrací Ježíše v konfirmačních listech Dvakrát m??, jednou v??).

Kdo by to mohl být? Shodneme se s d?tmi, že to je Ježíš.

O Ježíši toho p?eci už hodn? víme, vzpomenete si na n?jaké p?íb?hy? *Kreslíme do obrysu schematicky, p?ípadn? lepíme obrázky probraných p?íb?h?, co si d?ti nevzpomenou, p?ipomeneme.*

To je Ježíš. Jeho celý život — jak m?l rád lidi, pomáhal jim, uzdravoval je, zachra?oval, dával jim nad?ji. Byl tu pro druhé. Nemyslel jen na sebe, vydával se druhým, rozdával se.

Blížily se Velikonoce. Ježíš cht?l se svými u?edníky slavit hod beránka. Oslavit, že je B?h vyvedl z Egypta. Každý rok si to vypráv?li, jedli v chvatu upe?ené maso a nekvašený chleba a ho?ké byliny. Jako by oni sami byli v Egypt? a B?h je vysvobodil.

U?edníci hledají místo, kde by mohli slavit. Najdou místo u Ježíšova p?íznivce, ten je rád, že m?že pro Ježíše n?co ud?lat. Nabídne u?edník?m velkou p?ipravenou místnost v prvním pat?e. Ne všichni mají Ježíše tak rádi, má i mnoho nep?átel.

Hostina m?že za?ít. Jedí a pijí. Tato hostina má sv?j ?ád. Hodn? se u ní mluví — vypráv?jí se p?íb?hy z Bible, p?ipomíná se, jak B?h se svými d?tmi, s Izraelem, uzav?el smlouvu.

Uprost?ed vypráv?ní Ježíš najednou ?ekne: „Jeden z vás m? zradí.“ Rozhostí se ticho. Smutek. Nejistota. Kdo to je? M?žu to být já? Ty to víš, Ježíši?

Co te?? Co ud?lá Ježíš?

Ježíš vzal krajíc chleba a rozlámal ho na kousky. Každému podal jeden. „Vezm?te si a jezte. Rozdal jsem vám chleba. Stejn? tak vám dávám sebe, celý sv?j život.“ Pak vzal Ježíš kalich s vínem a ?ekl: „S vámi všemi te? B?h uzavírá novou smlouvu.“ Kalich s vínem putuje mezi u?edníky a je to jako pe?e? na smlouv?, jako podaná ruka, jako podpis. B?h to s lidmi myslí vážn?.

Vrátíme se s d?tmi zp?t k obrazu.

Vidíte? Ježíš se celý život rozdává, pracuje pro druhé. To te? u?edník?m p?ipomíná. Každý, kdo jí ten chleba, i my, má v sob? kus Ježíšova života. Ježíš se nám dává. Ježíš nás m?že uzdravit. Pot?šit, povzbudit. Zm?nit k lepšímu. Dát nám novou sílu.

Vidíte také, obraz Ježíše má rozp?ažené ruce — jako by cht?l n?koho obejmout. Je zárove? taky zranitelný, odhalený. Kdo otvírá náru?, vystavuje se nebezpe?í, že mu n?kdo ublíží. Tohle Ježíš ud?lá. I když ví, že mu m?že n?kdo ublížit, že ho n?kdo zradí, jiný ho zap?e, u?edníci se rozute?ou, že ho nep?átelé odsoudí k smrti, p?esto nep?estane mít lidi opravdu rád. Nechce zachránit sebe, chce zachránit druhé. Ježíš se dává lidem.

V našem sboru také slavíme ve?e?i Pán?. Když p?ijímáme chléb a víno tak, jak nám to Ježíš ukázal, vzpome?te si na tento obraz — Ježíš nám dává sv?j život. Je to nová smlouva mezi Bohem a námi, B?h nás chce zachránit. Myslí to s námi vážn?.

Pom?cky: Papíry, fix, p?edkreslená schematická postava.

Starší školní d?ti

Pamatujete si z p?íb?h? Izraele na n?jakou smlouvu, kterou uzav?el B?h s jednotlivcem nebo celým lidem? (Pokud d?ti neví, m?žete napovídat, nap?. znamení smlouvy byla duha; p?i uzavírání smlouvy mu B?h zm?

nil jméno; celý lid dostal při uzavírání smlouvy dost podrobný popis toho, co mají a nemají dlat; atd.) P? ipome?te si p?ib?hy, p?i dostatku ?asu si je m?žete i p?e?íst. Nap?.: Gn 9,8-17 (Smlouva s Noem); Gn 15,1-19 nebo 17,1-10 (Smlouva s Abrahamem); Ex 20,1-17 a 24,3-8 (Smlouva s Izraelem).

Lid izraelský ale dost ?asto smlouvy s Bohem porušoval, nedodržoval je, od Boha se vzdaloval. P?esto jim B ?h slíbil novou smlouvu — o tom mluvili proroci a toužili po tom. P?e?t?te nap?. Jeremjáš 31,31-34.

Když Ježíš ve?e?el naposled se svými u?edníky, rozdával jim chleba a podal jim kalich. O kalichu ?íká: „Toto jest má krev, která zpe?e?uje novou smlouvu a prolévá se za mnohé.“ P?ípadn? m?žete p?e?íst celou perikopu Mk 14,22-25.

Uvažujte s d?tmi: Uzav?eli jste n?kdy n?jakou smlouvu? Byla dodržena? Bylo by t?žké uzav?ít smlouvu, když byste v?d?li, že ji druhá strana poruší? K ?emu pak je taková smlouva, pro? ji v?bec uzavírat? Pro? to B ?h d?lá, že s lidmi uzavírá smlouvu znovu a znovu? Je to pro n?j snadné? Bylo to snadné pro Ježíše?

P?esah

Využijte obrázek poslední ve?e?e od Kees de Korta, Siegera Ködera nebo jiné ztvárn?ní poslední ve?e?e a nechte d?ti popisovat, co vidí.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Vezm?te, toto jest mé t?lo. Toto jest má krev, která zpe?e?uje smlouvu a prolévá se za mnohé. (Mk 14,22.24)

Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme p?ijali, je základem, na n?mž stojíme. Skrze n? docházíme spásy — vždy? jsme p?ece neuv??ili nadarmo.“

Zp?v písn? *Beránku, který snímáš h?íchy*[1](#) nebo jiného Beránku Boží.

Podle Ž 118

U?itel: „Kámen, jež zavrhlí stavitelé,“

D?ti: „stal se kamenem úhelným.“

U?itel: „Stalo se tak skrze Hospodina,“

D?ti: „tento div se udál p?ed našimi zraky.“

Všichni: „Požehnaný, který p?ichází ve jménu Pán?!“

Okénko do bohoslužeb

Marku, Marku, podívej — už ti zbývá jen kousek papíru! Mám ti jít koupit nový? A pro? jsi dneska tak vážný? — Myslím, že ten kus papíru sta?í. Jsem totiž u konce. Nebo spíš u vrcholu. Jsem vážný, protože jsem práv? p?emýšlel o záv?ru Ježíšova života. Je to p?ib?h plný násilí a smrti. Ale dnes ti povím o ve?e?i, kterou Ježíš slavil se svými u?edníky. Tak schváln?, pe?liv? poslouchej, jestli objevíš v?ty, které už taky znáš

z bohoslužeb.

Znáte rčení „Ten by se druhým rozdál“? Co to znamená? Dnes si budou děti v nedělní škole vyprávět o jednom, o kterém to platí úplnějví.

Modlitba

Pane Ježíši, u tebe je místo pro všechny. Odpuš, jestli jsme se od tebe vzdálili. Dej, abychom byli jako ty a následovali tě. Amen.

[1 Z připravovaného zpvníku.](#)

Kam dále

[Píse „Beránku, který snímáš hřích“ z připravovaného zpvníku](#)

Odkaz na píse

[Kristus Paň když na smrt šel](#)

[Báje nej bál uspoádal král? Král](#)

[Svou sílu nám dáváš jak vinný kmen](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál pŕece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Marek 14,22–25](#)